

[Nørlund.]

vundet sin Frihed gennem den fælles Kamp mod de fascistiske Magter, hvor ogsaa vort Folk gjorde sin aktive Indsats, klart og utvetydigt maa fastslaa sin Stilling til den groteske Anomali det er, at en fascistisk Stat, der er kommet til Verden som et af Mussolinis og Hitlers ægtefødte Børn, vedvarende kan nyde godt af og øse Kraft af største Delen af Verdens Anerkendelse. Der eksisterer blandt Folk af i øvrigt meget forskellige Anskuelser en sund Følelse af daarlig Samvittighed over, at det spanske Folk efter Fascismens Fald i det øvrige Europa ikke har faaet Lejlighed til at raade for sin egen Skæbne. Man mener, at Danmark med de Kræfter, som nu engang er vore, er forpligtet til at gøre sin Indsats for at bringe denne Skændighed til Ophør.

Denne Opinion har givet sig tydeligt Udtryk, ikke mindst i de meget store Demonstrationer, som fandt Sted paa den spanske Republiks Dag, d. 14. April, og ogsaa ved mange andre og utvetydige Tilkendegivelser.

Der vil i denne Forbindelse være Anledning til at erindre om, hvordan Fascismen i sin Tid fik Magten i Spanien.

Efter et Valg i Februar 1936 blev der dannet en demokratisk Regering, som hvilede paa et solidt Flertal af forskellige Partier, der var forenede inden for den saakaldte Folkefront. Den omfattede fortrinsvis liberale, socialistiske og kommunistiske Opfattelser. Regeringen, der blev dannet efter Valget, var under republikansk Førerskab, og hvis det kan berolige nogen, kan det ogsaa bemærkes, at der i denne Regering ikke fandtes noget Medlem af det kommunistiske Parti.

Dens Program var fremskridtsvenligt, men ikke socialistisk. Der var Tale om at udvikle Demokratiet i Spanien og gennemføre omfattende sociale Reforme, og især tog man i den Tid, man havde til sin Raadighed, fat paa en omfattende Landbrugsreform.

Mod dette fuldt ud demokratiske og legale Styre iværksatte reaktionære Kredse, især baseret paa Landets Utal af højere Officerer, et Oprør efter Aftale og Samarbejde med Hitler og Mussolini. Det startede den 18. Juli 1936. Samme Dag styrtede en italiensk Flyvemaskine ned i Fransk Nordafrika. I denne fandt franske Myndigheder Papirer, som ganske utvetydigt vidner om, at denne Maskine sammen med tre andre var sendt af Sted for at støtte Oprøret, og den Hjælp, som saaledes ydedes lige fra den første Dag, indstilledes ikke gennem de næsten 3 Aar, Kampen varede.

Der er ikke Grund til at gaa nærmere

ind paa at bevise dette, idet talrige Udtalelser under Nürnberg-Processen fuldt ud understøtter denne Side af Sagen. Men i den Kamp, der udspillede sig, kæmpede det spanske Folk med et Heltemod, som hører til det mest opløftende i Frihedskampenes lange Historie.

Paa den Generation, jeg tilhører, der voksede op i den Tid, hvor Nazismens sorte Skyer lagde sig stadig tungere over Europa, gjorde det et uudsletteligt Indtryk at se for første Gang et Folk, som ikke lod sig løbe over Ende af Fascismen, men som trods elendig Bevæbning med ukuelig Frihedsvilje rejste sig Mand ved Mand, Skulder ved Skulder. Det gav os en Inspiration, vi øste af i de endnu mørkere Tider, som fulgte.

Man ved, hvordan det gik. Det spanske Folks Modstand blev druknet i Blod. Kampen blev for ulige. Men vi glemmer heller aldrig Aarsagen dertil. Gennem en af de mest nedværdigende Komedier, Verdenspolitikken kender, den saakaldte Ikke-Indblandingspolitik, bandt man Hænderne paa det kæmpende spanske Demokrati, medens man ved at acceptere Fasciststaternes aabenlyse Hykleri gav Franco frie Hænder. Man nægtede det spanske Demokrati, Spaniens lovlige Regering, Ret til at købe Vaaben, ja, endog til at indføre allerede betalte Vaaben. Man maa holde sig klart, at denne skændige Behandling af det spanske Folk maa i Dag paalægge alle, der deltog i Ikke-Indblandingspolitikken, et ganske særligt Ansvar, og det spiller en Rolle i Forbindelse med det Spørgsmaal, som vi har fremdraget her.

Trods det Nederlag, der ramte det spanske Folk, har jeg altid været af den Opfattelse, at Folkets Kamp ikke var forgæves. Det gjorde sin Indsats i den Kamp, der viste sig at blive første Del af den store Strid, som ogsaa satte vor Skæbne paa Spil. De lærte os, hvordan vi skulde kæmpe, ikke blot gennem deres Mod, men ogsaa gennem den Enighed, hvormed de stod sammen, lige fra baskiske Katolikker over katalonske Nationalister, liberale Republikanere til Socialister og Kommuniste. Aarene, der fulgte, viste saa tydeligt, at deres Kamp var og blev vor Kamp, og derfor staar vi i dyb Gæld til det spanske Folk for den Indsats, det gjorde. Vi, som var meget hurtige til at anerkende Franco-Regeringen, har ikke gjort noget for at betale denne Gæld tilbage.

Dengang Storkrigen udfoldede sig, stillede Franco sig til Disposition for De Forenede Nationers Fjender. Allerede i August 1940 tilbød han at gaa ind i Krigen paa Aksens Side, men Hitler afslog det